Ref. No. _____

Date: 11.12.2023

F.Y.J.C Terminal Examination
Time Table

Date	Day	Time	Subject
18-12-2023	Monday	12.30 pm to 2.30 pm	① English+Oral
19-12-2023	Tuesday	12.30 pm to 3.30 pm	① Urdu+Oral/Hindi+Oral ①
20-12-2023	Wednesday	12.30 pm to 2.30 pm	Secretarial ① Practice+Assignment / Maths+Practical ①
21-12-2023	Thursday	12.30 pm to 2.30 pm	Book Keeping & Accountancy+Assignment ①
22-12-2023	Friday	2.30 pm to 4.30 pm	Organization of Commerce+Assignment ①
23-12-2023	Saturday	12.30 pm to 2.30 pm	Economics+Assignment ①

(Prof. Dr. Shaukat Ali)
Principal

(Mrs. Tanveer Khan)
Vice-Principal
Junior College

(Mrs. Aafreen Shaikh)
Supervisor
Junior College

Anjuman-i-Islam's
AKBAR PEERBHOY COLLEGE OF COMMERCE & ECONOMICS
M.S.Ali Road, Do Taaki, Grant Road (E), Mumbai-400 008.

F.Y.J.C (Terminal Exam)

Subject: **English**   Marks: **50**   Date : 18-12-2023   (Duration 2.00 hrs)

Q.1- Read the extract and complete the activities given below:-

The scent of Rice

The first year I was late for the rice-sowing season and had to resort to growing the GR4 variety that was short term and recommended by the agricultural officers at Kosbad. The next year we decide that we would start early and try to find some good traditional variety of rice and knew that they did not require very high inputs of fertilizers. These varieties were also quite strong and resisted pests. we were sure that it was this type of rice that would grow well in our farm where we did not use any chemicals at all. Our previous year's experience and low yield had taught us a lesson and we were sure we would not plant hybrids this year.

In April 2005, we started to look for a good variety of traditional rice. It was one of our neighbors in the village, a businessman from Mumbai who owned land, who suggested that we plant a local scented variety of rice. Most of the farmers in and around the village of peth had switched over to hybrids. The younger generation of farmers thought I was crazy to ask for the "desi" variety, as they called it. My regular visits to the villages around searching for a good traditional variety also did not yield any results and we were almost giving upo hope.

I decided to give it one last try and spoke to Baban's father and some other elders. After many meaningful conversations, they mentioned the name of kasbai.

Kasbai is a traditional long-grained rice variety which has a distinct aroma, though much milder that Basmati. It's a long duration crop and most of the older people remembered following it years ago. But they all shook their heads when I asked them about the seeds and told me that it had " disappeared"

Questions :-

1) State the advantages of the varieties as you find them in the extract.   (2)

Sr. No	Variety	Advantages
1		
2		

2) Mention any two changes that have occurred in farming of rice.   (2)

3) Frame any four questions that you would ask a farmer if you interview him.   (2)

4) Mention the varieties of rice from the passage.   (2)

5) give reasons :   (2)

   i) The author decided to not plant hybrids because_____

   ii) The seeds of kasbai wasn't easily available because_____

POETRY SECTION

Q.2- (A) Read the extract and complete the activities given below

The Sower

Sitting in a porchway cool,

Sunlight. I see, dying fast,

Twilight hastens on to rule.

Working hours have well-nigh past.

Shadows run across the lands:

But a sower lingers still,

Old, in rags, he patient stands.

Looking on, I feel a thrill.

Black and high, his silhouette

Dominates the furrows deep!

Now to sow the task is set.

Soon shall come a time to reap.

Marches he along the plain

To and fro, and scatter wide

From his hands the precious grain:

Muse I, as I see him stride

darkness deepens. Fades the light.

Now his gestures to mine eyes

Are august: and strange: his height

Seems to touch the starry skies.

Questions :- 1) Complete the web that brings out the qualities of the sewer   (2)
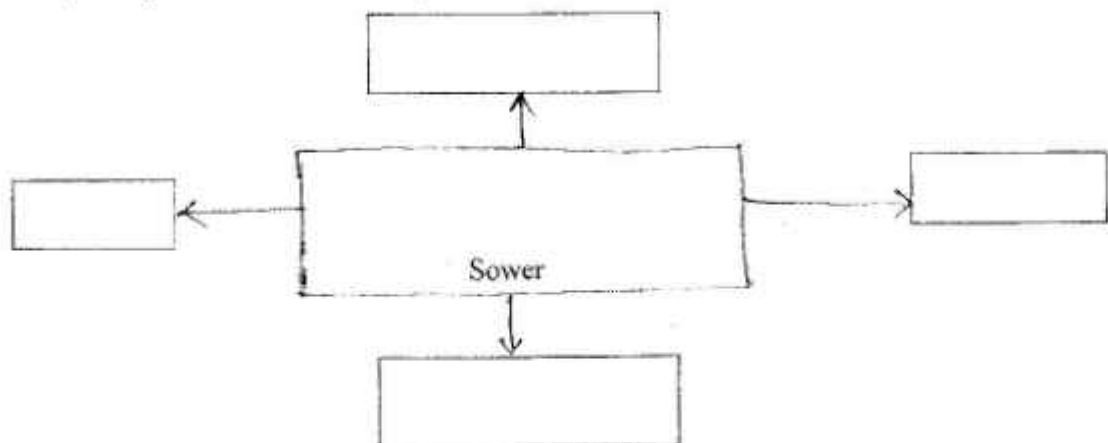
2) Explain the poet's feeling as he watches the sower.   (2)

3) The grains are referred to as " Precious"-- give reasons.   (2)

4) What do you learn from the sower? Justify your answer   (2)

5) Find out the rhyme scheme and pick up the rhyming words from the Poem .   (2)

Q.2- (B) Write an appreciation of the poem sower (100-150 words)   (5)

C- Grammar Section

Q.3- Do as directed   (10)

1- They finish EVS Assignment (Identify the tense)

2- Seema is writing an article on I.T (Rewrite the sentence using Present Perfect continuous tense)

3- Rohit submitted Hindi assignment   (Add a question tag)

4- Give Noun forms of   1) to decide   2) to manage

5- Give antonyms :   1) Reject   2) Sorrow

6- Seema cut her finger _____ a knife (with, by, of)

7- _____ book you want is out of stock   (a,an, the)

8- The simla Valley is very beautiful (Make it Exclamatory)

9- He is sometimes angry (Make it Negative)

10- If Rehan does not work hard, he will not pass his exams (Use, Unless)

D- History of English Drama :-

Q.4- (A) Define the term " drama" and explain the elements of drama.   (5)

B) What are the objective of drama ?   (5)

E- WRITING SKILLS

Q.5- Develop a " Mind Mapping " design to show the " Benefits of Games and Sports" to the students using ideas, flow, design and structure.   (5)
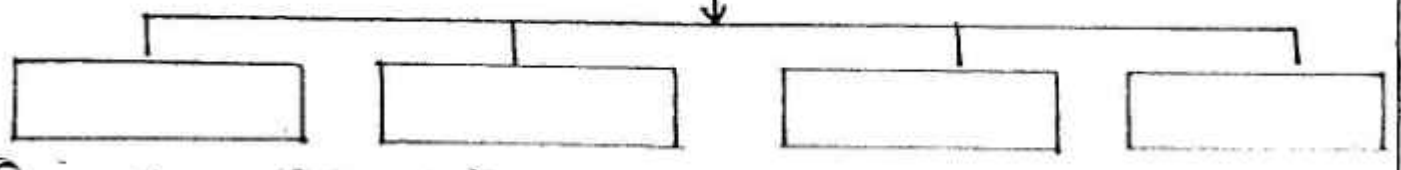
———— ✕ ————

جماعت:- گیارہویں   مضمون:- اُردو   مارکس:- ۵۰   ۱۷/۱۲/۲۳

س۱ درج ذیل درسی اقتباس کا لغوی مطالعہ کرکے دی ہوئی سرگرمیاں
مکمل کیجیے۔

(۱) ۱ و ۱۱ اخانہ مکمل کیجیے ۔

لوجوان کے سامنے سے گزرنے والے لوگ

نوجوان سیمنٹ کی بنچ پر بیٹھا اپنے سامنے سے گزرتی زن و مرد کو غور سے دیکھ رہا تھا۔ اس کی نظر ان کے چہروں سے کہیں زیادہ ان کے لباس پر پڑتی تھی۔ ان میں ہر وضع اور ہر تماش کے لوگ تھے۔ بڑے بڑے تاجر، سرکاری افسر، لیڈر، فنکار، کالجوں کے طلبہ اور طالبات، نرسیں، اخباروں کے نمائندے، دفتروں کے بابو... زیادہ تر لوگ اوورکوٹ پہنے ہوئے تھے۔ ہر قسم کے اوورکوٹ، بیش قیمت اوورکوٹ سے لے کر پرانے اوورکوٹ تک جیسے نیلام میں خریدا گیا تھا۔

نوجوان کا اپنا اوورکوٹ تھا تو خاصا پرانا مگر اس کا کپڑا خوب بڑھیا تھا۔ پھر وہ سلا ہوا بھی کسی ماہر درزی کا تھا۔ اس کو دیکھتے سے معلوم ہوتا تھا کہ اس کی بہت دیکھ بھال کی جاتی ہے۔ کالر خوب جما ہوا تھا۔ بانہوں کی کریز بڑی نمایاں، سلوٹ کہیں نام کو نہیں۔ بٹن، سینگ کے بڑے بڑے، چمکتے ہوئے دانو نوجوان اس کوٹ میں بہت ملگن معلوم ہوتا تھا۔

ایک چھوٹی سی سفید رنگ کی بلی سردی میں ٹھٹھری ہوئی بنچ کے نیچے اس کے قدموں میں آ کر میاؤں میاؤں کرنے لگی۔ اس نے پکارا تو اُچھل کر بنچ پر آ چڑھی۔ اس نے پیار سے اس کی پیٹھ پر ہاتھ پھیرا اور کہا، "یُوؔر للؔ سولؔ!"

ان کے بعد وہ بنچ سے اٹھ کر؟؟؟ اور سڑک کے پار کرکے اس طرف چلا جدھر سینما کی رنگ برنگی روشنیاں جھلملا رہی تھیں۔ برآمدے میں بھیڑ نہ تھی۔ صرف چند لوگ تھے جو آنے والی فلموں کی تصویروں کا جائزہ لے رہے تھے۔ تین نوجوان اینگلو انڈین لڑکیاں ان تصویروں کو شوق سے دیکھ رہی تھیں۔ ایک خاص شان استغنا کے ساتھ وہ بھی ان کے ساتھ ساتھ مگر مناسب فاصلے سے ان تصویروں کو دیکھتا رہا۔ لڑکیاں آپس میں ہنسی مذاق کی باتیں بھی کرتی جاتی تھیں اور فلم پر رائے زنی بھی۔ پھر وہ تینوں ہنستی ہوئی باہر نکل گئیں۔ تھوڑی دیر کے بعد نوجوان بھی سینما کی عمارت سے باہر نکل آیا۔
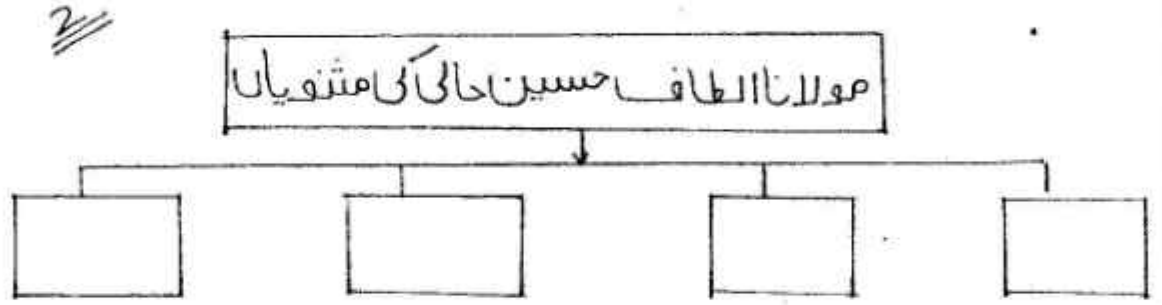
II ایک جملے میں جواب لکھیے ۔

(i) نوجوان نے بلی کی پیٹھ پر ہاتھ پھیرتے ہوئے نے ہوئے کیا کہا؟

(ii) تین نوجوان اینگلو انڈین لڑکیاں کیا کر رہی تھیں؟

III نوجوان نے سیمنٹ کی بنچ پر بیٹھے ہوئے کیا دیکھا۔ اسے بیان کیجیے ۔

ب) درج ذیل درسی اقتباس کا بغور مطالعہ کرکے دی ہوئی سرگرمیاں
مکمل کیجیے۔

I سرگرمی مکمل کیجیے۔

مولانا الطاف حسین حالی کی مثنویاں

II درج ذیل اقتباس سے انگریزی الفاظ تلاش کرکے لکھیے۔

III موجودہ دور میں نئے شاعر ولاکو کن مشکلات کا سامنا کرنا پڑتا ہے
اپنے الفاظ میں لکھیے۔

سوال۲ درج ذیل درسی نظم کا بغور مطالعہ کرکے دی ہوئی سرگرمیاں مکمل
کیجیے۔

(۱) حضورؐ کی کوششوں کے متعلق لعت سے مناسب قریبے تلاش
کرکے شبلی خانہ مکمل کیجیے۔

قابل کر دیا

باطل کر دیا

اوندھے کر دیے

عقائد لا دیا

حضرت محمّدؐ
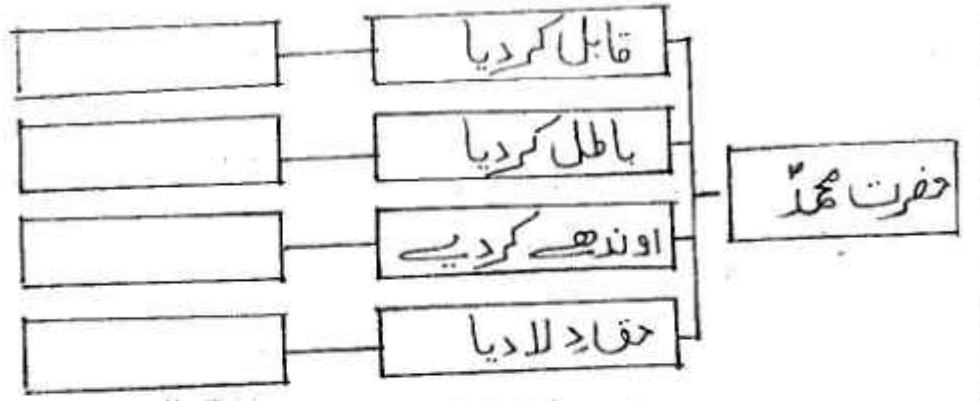
تمہارے نور نبوّت کے قابل کر دیا جس نے
غرورِ نیل کا افسوں باطل کر دیا جس نے

وہ جس نے تخت اوندھے کر دیے شاہانِ جابر کے
برہنہ مرتبے دنیا میں ہر انسان صابر کے

دلایا جس نے حق انسان کو عالمی تجاری کا
طلسمہ کر دیا ٹھوکر سے بت سرمایہ داری کا

وہ جس کا ذکر ہوتا ہے زمینوں آسمانوں میں
فرشتوں کی دعاؤں میں مؤذن کی اذانوں میں

وہ جس کے معجزے نے نظمِ ہستی کو سنوارا ہے
جو بے یاروں کا یارا، بے سہاروں کا سہارا ہے

شاخوان جس کا قرآں ہے، ثناہے جس کی قرآں میں
اُسی پر میرا ایماں ہے، وہی ہے میرے ایماں میں

۲ ۔ درج ذیل نظم سے زیرِ اضافت اور اضافتِ الیہ الفاظ تلاش کر کے لکھیے۔
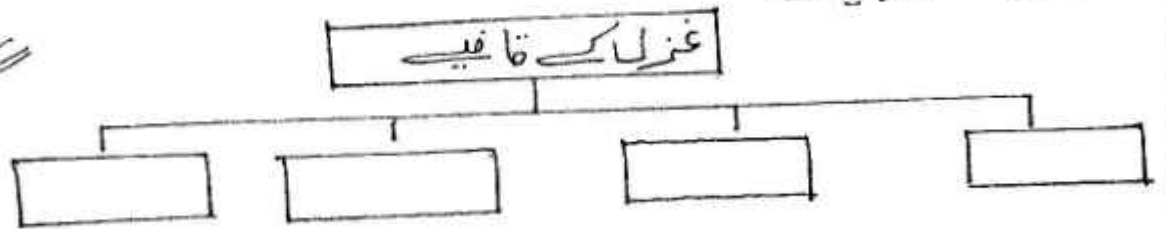
درج ذیل شعر کی تشریح کیجیے

۲
وہ جس کا ذکر ہوتا ہے زمینوں آسمانوں میں
فرشتوں کی دعاؤں میں مؤذن کی اذانوں میں

درج ذیل درسی غزل کا بغور مطالعہ کر کے دی ہوئی سرگرمیاں مکمل
کیجیے۔ سرگرمی مکمل کیجیے

۲

غزل کے قافیے

میں عشق سے زرد ، زردار میں ہوں

اگر ہے وہ یوسف ، خریدار میں ہوں

وہ ہے زار مجھ سے ہوا ، زار میں ہوں

وہ ہے خوار غیروں میں ہے ، خوار میں ہوں

تمنا ہے ، ساقی کبھی بزم سے میں

وہ سرشار ہو اور ہشیار میں ہوں

وہ کرتا ہے باتیں ، میں کرتا ہوں آہیں

گہربار وہ ہے ، شرربار میں ہوں

وہی بولتا ہے جو میں بولا ہوں

اگر وہ ہے بلبل تو منقار میں ہوں

دگرگوں ہے ہر آن وضع محبت

کبھی غیر میں ہوں ، کبھی یار میں ہوں

کہا حضرت داغ نے خوب ناتج

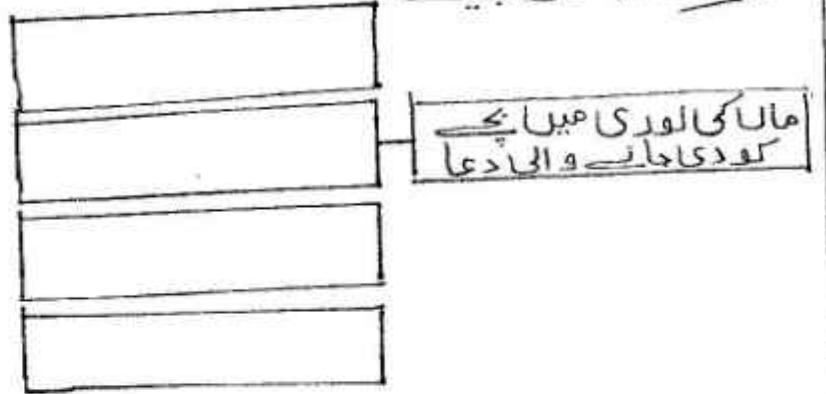"یہ زلفِ ناں کا گرفتار میں ہوں"

۲- غزل کے مطلع اور حسنِ مطلع کے اشعار لکھیے۔   2

۳- درج ذیل شعر کی تشریح کیجیے۔   2

وہ ہے زار مجھ سے ہوا ، زار میں ہوں
وہ ہے خوار غیروں میں ہے ، خوار میں ہوں

سوال
۳ درج ذیل درسی اقتباس کا بغور مطالعہ کرکے دی ہوئی سرگرمیاں مکمل
کیجیے۔

(۱) شجری خاکہ مکمل کیجیے۔   2

مال کی لوری میں انکے
کود کا جائے والی دعا

یہ اُمید کی خوشیاں ماں کو اس وقت تھیں جب بچے غوں غاں بھی نہیں کر سکتا تھا مگر جب وہ ذرا اور بڑا ہوا اور معصوم فضی سے اپنی
ماں کے دل کو شاد کرنے لگا اور اماں اماں کہنا سیکھا، پھر مکتب سے اس کو سروکار پڑا۔ رات کو اپنی ماں کے سامنے دن کا پڑھا ہوا سبق
سنانے لگا اور جب وہ تاروں کی چھاؤں میں اُٹھ کر منہ دھوکر اپنے ماں باپ کے ساتھ صبح کی نماز میں کھڑا ہونے لگا اور اپنے
بے گناہ دل، بے گناہ زبان سے، بے ریا خیال سے خدا کا نام پکارنے لگا تو اُمید کی خوشیاں کس قدر زیادہ ہوگئیں۔ آہ، ہماری پیاری
اُمید اقوی ہے جو لحد تک ہمارے ساتھ رہتی ہے۔

۲۔ درج ذیل اقتباس کی مدد سے الفاظ کی ضد لکھے۔ 2

(i) بہار (ii) مہد

۳۔ والدین کی شفقت کو اپنے الفاظ میں بیان کیجیے 2

سوال درج ذیل سرگرمی کو ہدایت کے مطابق مکمل کیجیے۔

(الف) درج ذیل محاوروں کو اپنے جملے میں استعمال کیجیے 2

(i) قطع تعلق کرنا (ii) منہ پر ہوائیاں چھوٹنا

(۲) اِس ادونی کے ٹکڑے کا احسان میں ابد تک مانوں لگا۔ 2
(منفی جملے میں تبدیل کیجیے)

(ب) درج ذیل اشعار میں سے جنیس پہچانیے۔ 2

(i) یوں نہ باتیں چھپا چھپا کے کرو   مہرباں، بات ہے، نبات نہیں

(ii) تیاری تیغ و تبر و تیر ہوئی ہے   تدبیر گرفتادی شبیر ہوئی ہے

(۲) مکمل نہیں ہے جنون نجتّس   مسلسل جہاں در جہاں اور بھی ہیں

③ (درج ذیل شعر کی تقطیع کیجیے اور بحر کا نام لکھے)

سوال اطلاقی تحریری سرگرمی مکمل کیجیے۔

(i) ترجمہ نگاری کے اصول و ضوابط لکھے۔ ۴

(ii) یوم آزادی پر نظامت کا خاکہ تیار کیجیے ۵

ANJUMAN-I-ISLAM'S
AkbarPeerbhoyCollege of Com. & Eco., Mumbai – 400 008.

Class : F.Y.J.C.   Examination : Terminal Exam 2023
Date : 19-12-2023   Subject : Hindi   Marks : 50   Duration : 2 Hrs.

(विभाग १ : गद्य)

कृति १) अ)   निम्नलिखित गद्यांश पढकर दी गई सूचनाओं के अनुसार कृतियाँ कीजिए :   (६)

अपनी और दूसरों की जिंदगी दाँव पर लगानी होती है । व्यस्तता का यह आलम है कि आदमी सड़क पर चलते-चलते फोन कर रहा है । पता नहीं कौन लोग हैं जो कहते हैं भारत और अमेरिका का मुकाबला नहीं किया जा सकता ।

'सेल' फोन से हम हीनता की ग्रंथि से मुक्त हुए हैं । सभी को साथी मिल गया है । एक-दूसरे से मिलकर बात कम करें, फोन पर ज्यादा करें । फोन पर आम बात भी खास लगती है । उसमें करेंट दौड़ जाता है । घर से ठीक-ठीक निकला आदमी ऑफिस पहुँचकर अपने पहुँचने की खबर दे रहा है । सब एकाएक एक-दूसरे के करीब हो गए हैं । मेरे हाथ में भी मोबाइल आ गया, उस मोबाइल से मुझे भी प्यार हो गया लेकिन कब से राह देख रहा हूँ मुफ्त में मिले सिम कार्ड से मोबाइल पर घंटी क्यों नहीं बजती ।

याद रखें, घोषित तौर पर अपना नुकसान करने वालों से फिर आप बच सकते हैं । कुछ अपनी सुरक्षा की तैयारी कर सकते हैं पर इन फायदा करने वालों से बचने की ज्यादा जरूरत है । यह हर हालत में आपका 'फायदा' करके ही मानेंगे । मैंने कई बार इन भला करने वालों को समझाया है कि क्यों मेरे पीछे पड़े हो । मुझे अपना भला नहीं करवाना है । ऐसे ही ठीक हूँ । भला करने वाला मेरी निष्क्रियता को नजरअंदाज करते हुए मेरे फायदे के नुस्खे समझा रहा है ''यह ले लो, वो फ्री । वो ले लो, ये फ्री ।''

पता नहीं वे कौन लोग हैं जो आए दिन 'जमाना बुरा है' कहकर एक-दूसरे को परेशान करते रहते हैं । यहाँ तो भला करने वाले परेशान करने की हद तक भला करने लगे हैं । बुरा करने वालों से आदमी सीधे टकरा जाए या किसी दूसरे की मदद माँग ले पर इन भला करने वालों को तो पहचानना ही मुश्किल है । आप तो बस प्लीज, मुझे किसी तरह इन भला करने वालों से बचाएँ ।

('झूठ बराबर तप नहीं' व्यंग्य संग्रह से)

१) संजाल पूर्ण कीजिए :   (२)

'सेल' फोन के फायदे
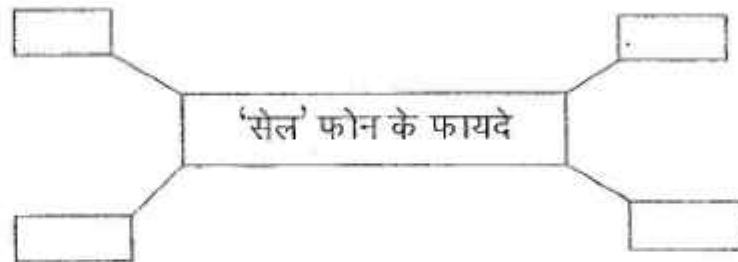
२) गद्यांश में प्रयुक्त दो शब्द-युग्म ढूँढकर लिखिए :   (२)
   अ)
   ब)

३)   'सेल फोन के दुष्परिणाम' इस विषय पर अपने विचार ४० से ५० शब्दों में लिखिए ।   (२)

आ)   निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :   (२)

   १. रेडिओ रुपक की विशेषताएँ क्या है?
   २. संतोष श्रीवास्तव जी लिखित साहित्यिक विधाएँ लिखिए।

इ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लगभग ८० से १०० शब्दों में लिखिए। (२ में से १)   (३)

१. 'मेरा भला करने वालों से बचाएँ' इस पाठ के आधार पर ग्राहकों की वर्तमान स्थिति का चित्रण कीजिए।

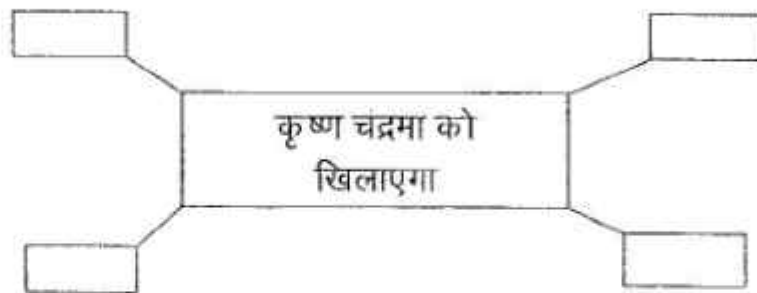२. 'मुस्कुराती चोट' शीर्षक की सार्थकता स्पष्ट कि जिए।

(पद्य विभाग २ : पद्य)

कृति २) अ) निम्नलिखित पद्यांश पढकर दी गई सूचनाओं के अनुसार कृतियाँ कीजिए :   (६)

बार भए जसुमति सुत बोधति, आउ चंद तोहिं लाल बुलावै।
मधु मेवा पकवान मिठाई, आपुन खैहै, तोहिं खबावै ॥

हाथहिं पर तोहिं लीन्हे खेलै, नैकु नहीं धरनी बैठावै।
जल-बासन कर लै जु उठावति, याही मैं तू तन धरि आवै ॥

जलपुट आनि धरनि पर राख्यौ, गहि आन्यौ वह चंद दिखावै।
सूरदास प्रभु हँसि मुसक्याने, बार बार दोऊ कर नावैं ॥

१) संजाल पूर्ण कीजिए :   (२)

कृष्ण चंद्रमा को खिलाएगा

२) निम्न शब्दों के भिन्नार्थ शब्द लिखिए :   (२)
   अ) चंद <
   ब) लाल <

३) 'माँ का वात्सल्य (प्यार)' विषय पर ४० से ५० शब्दों में अपने विचार लिखिए।   (२)

आ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :   (२)

१. 'त्रिवेणी' काव्य प्रकार की विशेषताएँ लिखिए।
२. संत सूरदास के प्रमुख ग्रंथोंके नाम लिखिए।

इ) स्वतंत्रता का वास्तविक अर्थ समझाते हुए 'पंद्रह अगस्त' कविता का रसस्वादन किजिए। (६)

    १) रचनाकार का नाम : (०१)

    २) पसंद की पंक्तियाँ : (०१)

    ३) पसंद आने का कारण : (०२)

    ४) कविता का केंद्रिय भाव : (०२)

(विभाग ३ : विशेष अध्ययन)

अ) निम्नलिखित गद्यांश पढकर दी गई सूचनाओं के अनुसार कृतियाँ कीजिए : (६)

ब्लड डोनेशन का मतलब किसी की जिंदगी को बचाना है । जितनी जरूरत किसी की जान बचाने के लिए ऑक्सीजन की है, उतनी ही जरूरत वक्त आने पर रक्त की भी होती है । अगर आप किसी को नई जिंदगी देना चाहते हैं तो समय पर रक्तदान करें । रक्तदान सिर्फ दान नहीं, जीवन का दान है ।

स्टोरीज

अभिनेता-१ : मैं एक एथलीट हूँ । चार महीने पहले मैंने एक कैंसर पीड़ित तीन साल की बच्ची को रक्तदान किया । यकीन मानिए, उस वक्त जो खुशी और सुकून मुझे मिला, वह मेरे किसी भी अचीवमेंट और मेडल से बढ़कर है ।

स्त्री अभिनेत्री : जब हमारे यहाँ ब्लड डोनेशन कैंप लगा था तो मैंने अपने पति के सम्मुख ब्लड डोनेट करने की इच्छा जाहिर की । शुरूआत में वे इतने सपोर्टिव नहीं थे लेकिन मैंने उन्हें समझाया । मैंने रक्तदान किया, मन को अच्छा लगा । जब पिछले महीने मेरे पति को डेंग्यू हुआ । उन्हें खून की जरूरत पड़ी, उस वक्त मेरा ही डोनर कार्ड उनके काम आया ।

१) नाम लिखिए : (२)

    i) गद्यांश में उल्लेखित वायु का नाम :

    ii) तीन साल की बच्ची को हुई बीमारी का नाम :

    iii) पति को हुई बीमारी का नाम :

    iv) तीन साल की बच्ची को रक्त देने वाला :

२) परिणाम लिखिए : (२)

    i) रक्तदान करने से डरना –

    ii) डोनर कार्ड मिलना –

३) 'दूसरों की मदद करके खुशी और सुकून मिलता है', इस तथ्य पर अपने विचार लिखिए । (२)

...१

(विभाग ४ : व्यावहारिक हिंदी)

अ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लगभग ८० से १०० शब्दों में लिखिए । (६)

१. मनोरंजन के क्षेत्र में हिंदी भाषा के माध्यम से रोजगार की संभावनाएँ लिखिए ।

२. टेलीविजन के लिए समाचार वाचन की विशेषताएँ लिखिए ।

(विभाग ५ : व्याकरण)

कृति ५)अ) निम्नलिखित शब्दों के लिए हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए । (कोई पाँच) (५)

१. Pension   ५. Storage
२. Account   ६. Nutrition
३. Show Cause   ७. Internet
४. Supervisor   ८. Network

आ) निम्नलिखित वाक्य शुद्ध करके फिर से लिखिए : (२)

१. हमारा तो सबसे प्रीती है ।
२. तुम जूठे साबित होगा ।
३. तुम ने दीपक जेब में क्यों रख लिया?

इ) निम्नलिखित मुहावरों के अर्थ लिखकर उचित वाक्यों में प्रयोग कीजिए । (कोई दो) (२)

१. दर–दर भटकना ।
२. राह देखना ।
३. टस से मस न होना ।

ई) निम्नलिखित पंक्तियों में उद्धृत अलंकार पहचानकर उसका नाम लिखिए । (कोई दो) (२)

१. तरनि तनूजा तट तमाल तरुवर बहु छाए ।
२. तीन बेर खाती,
   ते ये तीन बेर खाती है ।
४. सुरवन को खोजत फिरत,
   कवि, व्यभिचारी, चोर ।

उ) निम्नलिखित पंक्तियों में उद्धृत रस पहचानकर उसका नाम लिखिए । (कोई दो) (२)

१. अबला जीवन हाय | तुम्हारी यही कहानी,
   आँचल में है दूध और आँखों में पानी ।

२. दूर फिरंगी को करने की सबने मन में ठानी थी ।
   चमक उठी सन सत्तावन में वह तलवार पुरानी थी ।
   बुंदेले हरबोलों के मुँह हमने सुनी कहानी थी ।
   खूब लडी मर्दानी, वह तो झाँसीवाली रानी थी ।

३. उधर गरजती सिंधु लहरिया, कुटिल काल के जालों सी
   चली आ रही है, फेन उगलती, फन फैलाए व्यालों–सी ।

Max. Marks 5

F.Y.J.C.

Mathematics & Statistics (88)

Date: / 12/ 202

Time: 120 mins.

General Instruction:

1) All questions are compulsory
2) There are 6 questions divided into two sections.
3) Write answer of Section I & Section II in the same answer book.
4) Use of algorithmic table is allowed. Use of calculator is not allowed
5) Start answers of each question on a new page.
6) For each multiple choice type o question, it is mandatory to write the correct answer along with its alphabetical lett eg. (a)........ / (b)...... / (c)..... / (d)...... NO mark(s) shall b given if "ONLY" the correct answer or the alphabet of th correct answer is written. Only the first attempt will be considered for evaluation.

SECTION – I

Q.1 A) Select and write the correct answer of the following multiple choice of questions

i) Value of i^4 = ...

   a) $-i^3$ b) $-i$ c) $\sqrt{-1}$ d) 1

ii) For a G.P. t_n = _____

   a) ar^{n+1} b) ar^{n-1} c) ar^n d) ar^{1-n}

iii) If w is a complex cube root of unity, then $w^2 + w + 1$ = ...

   a) 1   b) 0   c) -1   d) none of the above

iv) For a G.P. if r = 1, then S_n = _____

   a) na   b) a^{n-1} c) n^a d) ar^{1-n}

B) State whether each of the following statements are True or False (1 mark each)

i) Reciprocals of terms of a G.P. are also in G.P. (_____)

ii) If any two rows (or columns) of a determinant are identical then the value of the determinant is non-zero (_____)

C) Fill in the following blanks (1 mark each)

i) The conjugate of $(\overline{w})^2$ = _____

ii) Sum of the first n terms of a G.P. S_n = _____

Q.2 A) Attempt any THREE of the following (3 marks each)

i) Express in the form $a + ib$ & value a & b : $(2 + i)(3 - i)$, such that a & $b \in R, i = \sqrt{-1}$,

ii) Find the value of $i + i^2 + i^3 + i^4$

iii) Verify whether the given sequence 1, -5, 25, -125, ... is G.P. if so, find t_n.

iv) For the G.P. ; If $r = -3$, $n = 7, find\ t_4$ & t_6

v) For the G.P.; If $S_5 = 1023, r = 4, find\ a$ & t_2.

B) Attempt any ONE of the following (4 marks each)

i) Find the sum of n terms, $0.3 + 0.33 + 0.333 + 0.3333 + \cdots$

ii) For a G.P. sum of first 3 terms is 125 & sum of next 3 terms is 27, find the value of r.

iii) Find the value of x if $\begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 5 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} x & 3 \\ 2x & 5 \end{vmatrix}$

Q.3   **Attempt the following questions (Activity)**   4

i) Complete the following activity to find sum to n terms of $7+77+777+7777+\ldots\ldots$

Let $S_n = 7 + 77 + 777 + 7777 + \ldots\ldots\ldots$ upto n terms

$S_n = 7 \times (\_\_ + 11 + \_\_\_ + 1111 + \ldots\ldots$ upto n terms)

$S_n = \dfrac{7}{9} \times (9 + \_\_ + 999 + \_\_ + \ldots\ldots upto\ n\ terms)$ 4

$S_n = \dfrac{7}{9} \times [(10 - 1) + (100 - 1) + (\_\_ - \_\_) + + \ldots\ldots\ldots$ upto n terms $]$

$S_n = \dfrac{7}{9} \times [(10 + 100 + \_\_ + \_\_ + \ldots\ldots$ upto n terms $) - (1 + 1 + 1 + \ldots\ldots$ upto n terms $)]$

Here $(a = 10, r = 10)$, $(a = 1\ \&\ r = 1)$

$\therefore\ S_n = a\left[\dfrac{(r^n - 1)}{(r - 1)}\right]\ for\ r > 1\ \&\ S_n = n\,a\ for\ r = 1$

$\boxed{\therefore\ S_n = \dfrac{7}{9} \times \left\{10\left[\dfrac{(10^n - 1)}{9}\right] - n\right\}}$

SECTION - II

Q.4 **A)** **Select and write the correct answer of the following multiple choice of questions (1 mark each)**   4

i) The marks of 19 students are, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 29, 30, 31, 31, 35, 35, 38, 41, 42, 45, 47, 50. Calculate Q_3 the quartiles for the above data. $Q_3 = $ _____

   a) 23   b) 41   c) 30   d) 50

ii) $P_{25} = $ _____

   a) Q_2 b) Q_1 c) D_3 d) D_9

iii) Following data gives weights of 10 students (in kgs) in a certain school. Find the range of the data.

   70, 62, 38, 55, 43, 73, 36, 58, 65, 47

   a) 70   b) 37   c) 36   d) 73

iv) Standard Deviation = _____

   a) $\sqrt{var\ (x)}$ b) $\sqrt[3]{var\ (x)}$ c) $\sqrt[n]{var\ (x)}$ d) $var\ (x)$

B) **State whether each of the following statements are True or False (1 mark each)**   2

i) The frequency distribution of the values of variable Y together with their frequency totals (fy) is called marginal frequency distribution of Y. (_____)

ii) P_{50} is the fifty percentile (median) which divides data into two equal parts. (_____)

C **Fill in the following blanks (1 mark each)**   2

i) Formula for Quartile Deviation (Semi - Inter Quartile Range) : - _____.

ii) Percentiles are values which divide observations in _____

Q.5 **A** **Attempt any THREE of the following (3 marks each)**

i) The daily wages (in rupees) of 15 laboures are as follows : 230, 400, 350, 200, 250, 380, 210, 225, 375, 180, 375, 450, 300, 350, 250 ; Calculate D_5 & P_{50} 9

ii) Compute variance and standard deviation of the following data. 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27.

iii) Two dice are thrown simultaneously 25 times. The following pairs of observations are obtained.(2, 3) (2, 5) (5, 5) (4, 5) (6, 4) (3, 2) (5, 2) (4, 1) (2, 5) (6, 1) (3, 1) (3, 3) (4, 3) (4, 5) (2, 5) (3, 4) (2, 5) (3, 4) (2, 5) (4, 3) (5, 2) (4, 5) (4, 3) (2, 3) (4, 1) Prepare a bivariate frequency

distribution table for the above data. Also obtain the marginal Distributions.

iv) Following table gives income (X) and expenditure (Y) of 25 families :

X / Y	200 – 300	300 – 400	400 – 500
200 – 300	++++		++++			
300 – 400	-					++++	
400 – 500	-	-			

Find (a) Marginal frequency distributions of income and expenditure.

(b) Conditional frequency distribution of X when Y is between 300-400.

B **Attempt any ONE of the following (4 marks each)**

i) Following data is obtained from a sample of 200 people of which 80 were men and 120 were women. Compute χ^2 statistic

Passed in →	Right-handed	Left-handed,
Men	40	40
Women	35	85

ii) Construct the frequency distribution table for the data on heights (X in cm) and weights (Y in kg) of 20 students are given below:

Hight (in cm)	138	139	147	144	163	142	149	140	138	139
Weight (in kg)	62	56	63	54	45	46	51	43	36	58
Hight (in cm)	148	155	141	160	153	150	152	162	146	160
Weight (in kg)	61	60	55	59	58	43	38	51	57	60

Also obtain

(a) Marginal frequency distributions of height (X) and weight (Y) of the students

(b) Conditional frequency distribution of X when Y is more than or equal to 55 kgs

(c) Conditional frequency distribution of Y when X lies between 135 to 145 cms

Q.2

Q.6 **Attempt the following questions (Activity)**

i) Complete the bivariate frequency distribution in the following table for the given data on heights (X cm) and weights (Y kg) of 20 students.

(150, 65) (169, 71) (136, 68) (130, 66) (137, 65) (147, 70) (125, 64) (118, 62) (129, 66) (142, 70)
(128, 63) (160, 70) (140, 65) (123, 64) (138, 67) (171, 67) (131, 67) (121, 65) (150, 68) (130, 66)

Weight in kg (Y)	115 – 125	125 – 135	135 – 145	145 – 155	155 – 165	165 – 175	f_y
			Height in cm (X)				
62 – 64							
64 – 66							
66 – 68							7
68 – 70							
70 – 72							
f_x				6			20

****

3 of 3

F.Y.J.C (Terminal Exam)

Subject: **Secretarial Practice**   Marks: **50**   Date : 20-12-2023   (Duration 2.00 hrs)

Q.1- (A) Select the correct answer from the options given below and rewrite the statements. (4)

1- A sole Proprietorship has _____ Owner/Owners

      a) One   b) two   c)five

2- The _____ is /are elected representative of shareholders who manage affairs of company.

      a) Secretary   b) Directors   c) Auditors

3- A _____ company needs minimum two or more members

      a) Public Limited   b) Private Limited   c) One person

4- _____ is an unique identification number required to be a Director

      a) PIN   b) DIN   C)TIN

B- State whether the following statements are true or false. (4)

1- Registration of Joint Stock company is compulsory

2- A secretary is a paid employee

3- Prospectus can be issued by a private company

4- Member of company can attend general and Board meeting of the company.

C- Match the pairs (4)

GROUP A	GROUP B
1- Transmission of Shares	a) Karta
2- Liability clause	b) Maintenance book of account
3- Joint Hindu Family Business	c) Extent of Liability of members
4- Financial Duties	d) Transfer of share by operation of Law

Q.2- Explain the following terms/concepts (any two) (4)

1- Secretary

2- Perpetual succession

3- Transmission of shares

4- Director

Q.3- Study the following case/situation and express your opinion (any two) (6)

1- Mr. Talong with his 5 friends have submitted all the necessary documents for incorporation of TRIM private limited company

a) How many minimum promoters are needed to incorporate a private company?

b) When can TRIM private limited company be said to have come into existence.

c) Name the two most important documents that must be submitted at the time of incorporation of a company.

2) Harshada has cleared her CS examination and intends to make her career as a Secretary at the Governmnet department.

a) Can she apply for the post of a Secretary at Government Department ?

b) Can she be appointed as the Secretary of ABC Ltd.?

c) As a Company Secretary will Harshada be considered as an employee?

3) Kali VXF Ltd. was incorporated on 1st Jan, 2019 as a public limited company.

a) How many minimum number of members must be there in this company ?

b) Can the members of this company sell its shares to outsiders?

c) How many maximum number of members can this company have?

Q.4- Distinguish between the following (any three) (12)

1- Partnership firm and Joint Stock Company

2) Private Company and Public Company

3) Memorandum, of Association and Articles of Association

4) Director and Managing Director

5) Sole Trading concern and Partnership firm

Q.5- Answer in brief (any two) (8)

1- Describe any four qualities of a secretary

2- State any four contract of Articles of Association

3- State the right of members

4- What is DIN?

Q.6- Answer the following question (any one) (8)

1- Briefly explain the clauses of Memorandum of Association?

2- Explain features of Joint Stock Company.

F.Y.J.C (Terminal Exam)

Subject: **Book-Keeping & Accountancy**   Marks: **50**   Date :21-12-2023   (Duration 2.00 hrs)

Q.1- Select the correct option from the given below and rewrite the statements. (5)

1- Machinery Account is _____ account

   a) Nominal

   b) Real

   c) Personal

2- _____ is the process of deriving the different between totals of the debit and credit side of each ledger a/c

   a) Totaling

   b) Balancing

   c) Posting

3- Credit purchase of goods is recorded in the _____

   a) Purchase book

   b) Cash Book

   c) Returns outward Book

4- _____ means explanation of the transaction recorded in the Journal

   a) Narration

   b) Journalising

   c) Casting

5- Every debit has corresponding _____

   a) Debit

   b) Credit

   c) Right hand side

B- Explain the following terms (any 2) (5)

1- Trade Discount

2- Bad debts

3-Drawings

4- Goods

C- Draw a specimen of crossed cheque and fill up following information

1- Payee's Name   Subhash Bose
2- Dated   20-12-2023
3-Amount   20,125/-
4- Signature   Chandra
5- Account Number   54101296912

```
 //                                                    DD MM YY
/Pay _____ OR BEARER


  RUPEES _____


  | A/C NO. |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |    Rs


  State Bank of India

  M.G. Road, Mumbai

  IFSC No. SBIN1234001

                "123456" 4110150351: 00796411
```

D- True or False   (5)

1- capital is a real account.

2-Cash Sales are entered in sales Book

3- cash Discount does not appear in the books of a accounts.

4- Debit what comes in and credit what goes out is the rule of real Account

5- Narration is required for each and every transaction.

Q.2- Journalise the following transaction in the books of Rajwada Trading company. Prepare ledger a/c

Purchase A/c, Sales A/c, Cash A/c, Capital A/c.   (20)

1 May 2019- Started business with Cash Rs.200000 Bank Balance Rs.100000 and Building Rs.100000

3 May 2019- Purchase goods from Ram Rs.50,000 at 18% GST

5 May 2019- Sold goods to Rakesh for Cash Rs.70,000

7May 2019- Paid for repairs Rs.5000

15 May 2019- Withdrew from Bank for personal use Rs.10,000

18 May 2019- Purchased goods for Cash Rs.50,000 less 10 % Cash Discount.

25 May 2019- Paid Telephone Charges Rs.500 and Taxi Fare Rs.200

27 May 2019- Purchassed a Horse Rs.40,000 and paid carriage charges Rs.2000

28 May 2019- Paid for Printing Rs.1200 by debit card of SBI

Q.3- Record the following transaction in Purchase book, Sales Book, Purchase return book, Sales Return Book of kamal General Stores. (10)

1 May 2018- Purchased good from Jaya of Rs.15000 at 10 % TD

3 May 2018- Purchased computer from 1 BM computer Rs.55000

4 May 2018 - sold goods to Priya for Rs.20,000 at 5% TD

7 May 2018- Sold goods to Sneha for Rs.14500

12 May 2018- Priya return goods Rs.3500 (Gross)

15 May 2018- Goods Rs.4500 return to Jaya

17 May 2018- Sold old Machinery to Bipin on Credit Rs.24000

22 May 2018- Kailash Traders Purchased goods from us Rs.16000

24 May 2018 Sweety supplied goods to us Rs.2450

27 May 2018- kailash Traders return goods to us Rs.5180

Akbar Peerbhoy College of Commerce & Economics.

Subject: Organisation of Commerce & Management.
Date: 22 -12-2023. Class: F.Y.J.C. Exams: First Terminal. Marks: 50. Duration: 2 hours.

Q.1.A. Select the Correct option and rewrite the sentence.   5Marks.

I. The problem of distance is solved by_____.

(a) Bank (b) Transport (c) Warehousing.

2._____ carry goods on their head in basket or containers

(a)Hawkers (b) Peddlers (c) cheap Jacks.

3 India is _____ abundant country.

(a) Labour (b) Money (c)Material.

4 A Sole Trading Concern ensures _____ business secrecy.
(a) Maximum (b) Minimum (c) limited.

5 Registration of a Joint Stock Company is_____.
(a)Compulsory (b) Free, (c) Not required.

(B) Match the pairs   5Marks.

Group A	Group B
1. Helping disabled person.	a. Signature of Company.
2. Import Trade.	b. 1932.
3. Bicycle.	c. Modern small scale business.
4. Partnership Act.	d. Buying goods from other country.
5.Common Seal.	e. Non- economic activity.

.(C). State True or False   4Marks.
1. Business is an economic activity.
2. Wholesalers Keeps large stock of goods.
3. Small Business can not survive in the Competition.
4. Minimum Numbers of members in Private Limited company is 3 .

P.T.O.

Q2. Explain the following Terms or concepts (Any2)   4Marks.
1. Home Trade.
2. Mall,
3. Small Scale Industries.
4. Nominal Partners.

Q.3.Distinguish Between (Any 2)   8Marks.
1.Business and Commerce.
2.Wholesaler and Retailer.
3. SoleTrading Concern and Partnership Firm.

Q.4. Answer in Brief (Any2)   8Marks.
1.Give two Types of foreign Trade.
2.State challenges before Small Scale Industries.
3. Explain the features of Partnership firm.

Q.5. Justify the following Statements (Any2)   8Marks.
1.Wholesalers sell goods in large quantities.
2.Small Scale Industries have problems.
3.The Liability of a Sole Trader is Unlimited.

Q.6. Answer the following (Any1)   8 marks.
1.Explain the Importance of Small Scale Industries.

OR

Explain the features of Joint Stock Company.

F.Y.J.C (Terminal Exam)

Subject: Economics · Marks: 50   Date : 23 - 12 - 2023   (Duration 2.00 hrs)

Q.1- A) Choose the correct option   (5)

1- Statement related to Economics

    a) Economics is social science

    b) economics is derived from Greet word " Oikonomia"

    c) It is a study of human Economics behavior

    d) It is management of house hold

option   1) a,b,c   2) a and b   3) a,b,c, & d

2- Key points in lionel Robbin's definition

    a) Wants are unlimited

    b) Means are limited

    c) Wants are gradable

    d) Means have alternative uses

option   1) d   2) a &b   3) a,b,c,&d

3- D7 from the given data

    Data 4,5,6,7,8,9,10,11,12

Option 1) 6   2)8   3)7

4- Productive Loans are Economically Justified because

a) They are related to agriculture production

b) They help in eradication of poverty

c) They are used for personal consumption

Option 1) c,b   2)b   3) a

5- The quality of life of the rural people can be improved by

a) Providing safe drinking water, health & hygiene

b) Reducing rural inequality

c) Providing subsidiaries credit facilities

Option 1) b   2) c   3)a

B- Complete correction   (5)

1- necessily : _____ :: Comfort : Washing Machine

2- Barter system : Goods :: Modern Economy : _____

3- Economics infrastructure : _____ :: Social infrastructure : Education

4- short term credit : 2 yrs :: Medium term credit: _____

5- Quartile : $\frac{n+1}{4}$ :: Deciles : _____

C) Odd word out (5)

1- Land, Labour, Capital, Goods

2- Quartile, Decile, Percentile, Index number

3- Plastic money, Paper Money, credit Money, Pan card

4- MTDC, MAITRI, SEZ, MIDC

5-Productive credit, unproductive credit, short term loan

D) Give Economics Terms (5)

1- It denotes a feeling of lack of satisfaction

2- It is a study of particular firms, household, prices, wages etc.

3- Anything that is generally acceptable as a means of exchange, Measure of Value & Stores of Value

4- Investment done by Foreign Companies in our country

5- The act of exchanging goods for goods

Q.II Distinguish between (any2) (4)

1- Economics Growth & Economics Development

2- Animal Money & Paper Money

3- Quartile & Deciles

4- Short-term Credit & Long-term Credit

Q.III- Answer the following question (any2) (10)

1- Explain the characteristic of wants

2- Explain the qualities of Good Money

3- Explain features of Economy of Maharashtra

4- Explain types of Credit

Q.IV Answer Briefly (any2) (16)

1- Explain significance of Rural Development'

2- Explain problems of Agriculture sector

3- Explain secondary function of Money

4- Explain Adam Smith and Alfred Marchall definition of Economics

5- Calculate the deciles from following data calculate D4 and D8

$$10,15,7,8,12,13,14,11,9$$